СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 6. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 12-го січня 1943. No. 6. Jersey City, N. J., Tuesday, January 12, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

АВТА ЗНИКЛИ З ВУЛИЦЬ МІСТА

НЮ ЙОРК. — Ще ніколи вулиці міста Ню Йорку не були такі пусті, як минулої неділі. Здавалось, що місто вимерло. Лише пішоходи свідчили, що в місті ще живуть люди. Але вулиці, котрі ще кілька днів тому були завалені автами так, що навіть підчас зеленого світла важко було передістатись з одного боку, на другий, тепер були цілковито пусті. Можна було посередині вулиці розпочинати яку забаву, так пусти всюди було. Лише деде переїзджали таксівки. Але цивільні авта були рідкістю. Колиж деколи появилось якесь цивільне авто, то воно вбільшости випадків було предметом поліційних розшуків. Це державні власти провірювали, чи дане авто має дійсно якусь потребу їхати, чи не має. Бо, як відомо, всі „приємностеї поїздки" автом заборонені урядом, щоб у той спосіб щадити ґазоліну, а також гуму на колесах. Деякі автомобілісти не вміючи себе якслід виправдати, діставали „карточки" до суду. За недозволену їзду вони будуть покарані і мабуть цілковито втратять свій пайок ґазоліни.

ДЮЇ ДОСЛІДЖУЄ СПРАВУ ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ.

ОЛБАНІ. — Новий нюйорський ґубернатор, Томас Дюї, звелів дотичним стейтовим властям пильно слідкувати за справою опалової оливи. Він звелів виготовити список тих опалових приватних домів, що полягають виключно на оливу. Також звелів записувати всі випадки, де люди через брак опалової оливи і тепла в хаті, терплять. Минулого тижня в Ню Йорку було занотовано два смертні випадки запалення легень внаслідок холоду в хаті.

СТРАЙК ВУГЛЕКОПІВ.

ВІЛКЕС БАР (Пенсилвенія). — В пенсилвенійських копальнях вугля застрайкувало 25,000 вуглекопів. Вони домагаються вищої платні. Урядові чинники пробували запобігти страйкови, але це їм не вдалось. Вони далі натискають, щоби вуглекопи повернули до праці, а справу платні передали полюбовному судови. Але страйкарі це відкинули б загрожують втягнути інші копальні до страйку. Внаслідок цеї зупинки запаси вугля вичерпуються. Адміністратор опалових матеріялів і ґазоліни, Гарольд Ікес, заявив, що та ситуація не може довго тягнутись і коли страйкарі не повернуть до праці, уряд поробить рішучі заходи, щоб страйк спинити.

ПРОТИ СИЛУВАНОЇ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Конгресовий комітет під головством Толяна в своїм звіті з двох піврічних дослідів робітничого питання, заявив, що в теперішню хвилю не треба впроваджувати примусової праці в воєннім промислі. Це не збільшить продуктивности, але зменшить. В звіті говориться, що навпаки, треба передати воєнну продукцію в цілковито цивільні руки, а також треба створити одну спільну цивільну комісію, яка реґулювалаб справами людської сили на час війни.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ.

КЕМБРИДЖ. — Ще ніколи університет Гарварда в Кембридж, не відбував закінчення шкільного року посередині зими. Від 307 літ, себто від початку заснування цього університету, закінчення шкільного року все відбувалось в літі. Але тепер, внаслідок війни, треба було студентам, кінчаючим університетські студії, на пів року приспішити студії і видати дипломи заки вони відійдуть до війська. Тому в зимі відбулось святочне закінчення.

ЗА КУПУВАННЯ НА МИРОВІ ЧАСИ.

ВАШИНҐТОН. — Уступаючий голова бюра заряду цін, Ліон Гендерсон, заявив, що він особисто одобрює плян, щоби люди в нинішні часи купували такі ріжні продукти, котрі вони діставалиб аж по війні. Вони моглиб, наприклад, вже тепер складати гроші на авта, на пральні машини, радія і т. п. Але ті продукти доручено́б їм щойно по війні. Той плян має дві добрі сторони, а саме, він стягає з обігу надмір гроша і спиняє інфляційні течії. А також, він заздалегідь приготовляє пляни для повоєнної продукції, коли то вибір воєнного знаряддя буде відразу припинений.

НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ПЛЯН МАБУТЬ ВВІЙДЕ В ЖИТТЯ.

ВАШИНҐТОН. — Член фінансового сенатського комітету, сенатор Джордж, заявив, що так виглядає, що новий податковий плян, званий іменем його ініціятора Ромла, таки увійде в життя. На основі того пляну держава уневажнилаб податки минулого року, а розпочалаб податкувати теперішні приходи і то не при кінці року, але крок за кроком, можливо кожного місяця. Той плян одобрив навіть президент Рузвелт, але він не погодився, щоб минулорічні податки подарувати.

Папуанська Кампанія в Новій Ґвінеї Закінчена

АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА В АВСТРАЛІЇ. — Ґен. МекАртур офіційно заявив, що папуанська кампанія союзних військ, звернена проти японців у східній частині острова Нова Ґвінея, успішно закінчена і японські війська там цілковито знищені. Японська армія в тих околицях виносила біля 15,000. Все те військо знищене, а також підчас тої кампанії знищено кількадесять японських кораблів, на котрих теж згинуло чимало японського війська. Знищено теж кілька сот японських літаків. Підчас тої кампанії, говорить ґен. МекАртур, союзні вояки зазнали неймовірних трудноців. Ледви чи де на світі вояк зазнавав більше фізичних терпінь, ніж у тій кампанії. Ціла та околиця тепер внаслідок зливних дощів залита водами. Нераз тижнями вояки мусіли бродити по воді і спати в воді. Харч серед тих обставин обертався в якусь розмоклу глину. Зброя ржавіла. Люди занепадали на ріжні хвороби, зокрема малярію. До того дошкулювали в страшний спосіб москіти й інші насікомці. Вояки за час кампанії тратили по 20 фунтів на вазі і деколи були такі омучені, що не могли видрапатись на дерево. Літаками доставлювано їм харчі. Ті харчі все були холодні, консервовані. В багатьох випадках також військо доставлювано на фронт літаками. Без літаків годі булоб ту кампанію перевести. Але всі ті трудноші американський вояк витерпів і знищив ворога, даючи тим доказ своєї боєвої вищости.

ДЕБАТИ НАД ФІНАНСАМИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт має на днях переслати формальне жадання до конґресу, щоб той ухвалив гроші на воєнні видатки. Як говорять у достовірних колах це буде найвищий буджет, котрий Америка знає, та загалом, найвищий буджет на світі, за час цілої історії людства. Він буде виносити біля сто біліонів долярів. Правдоподібно, що конґрес у цім році знов збільшить податки на яких 15 біліонів долярів. Також можливо, що презідент буде домагатись ухвали, на основі котрої можна булоб впровадити примусове щадження в Америці.

ЖІНКИ В ВОЄННІМ ПРОМИСЛІ

ВАШИНҐТОН. — Голова комісії людської сили, Пол Мек-Нат, заявив, що з 17 і пів міліона робітників, занятих у воєннім промислі, чотири міліони творять жінки. Але те число ще цього року значно підскочить вгору і на чотирьох воєнних робітників один буде жінка.

Жіро Проти Прихильників Віші

АЛЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Представник генерала Жірода заявив, що Жіро певний, що непорозуміння між французами в Північній Африці й „Воюючими Французами" дасться легко вирівнати та що обі ґрупи, викинувши всіх прихильників Віші, підуть усіми силами проти Німеччини.

ТВОРЯТЬ КОМІТЕТ ДЛЯ ДОПОМОГИ ФРАНЦУЗАМ

Ґенерал Двайт Айзенговер оповістив створення комітету для координації узброєння французьких військ у північній Африці Мають вони дістати американський риштунок.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПРИЇЗД ЧОРЧИЛА АБО ІДЕНА ДО АМЕРИКИ

ЛОНДОН. — Останні успіхи Обєднаних Держав у Росії й в Африці вимагають скорого приїзду представника британського уряду до Вашинґтону. Виїде туди або премієр Чорчил або міністер заграничних справ Іден.

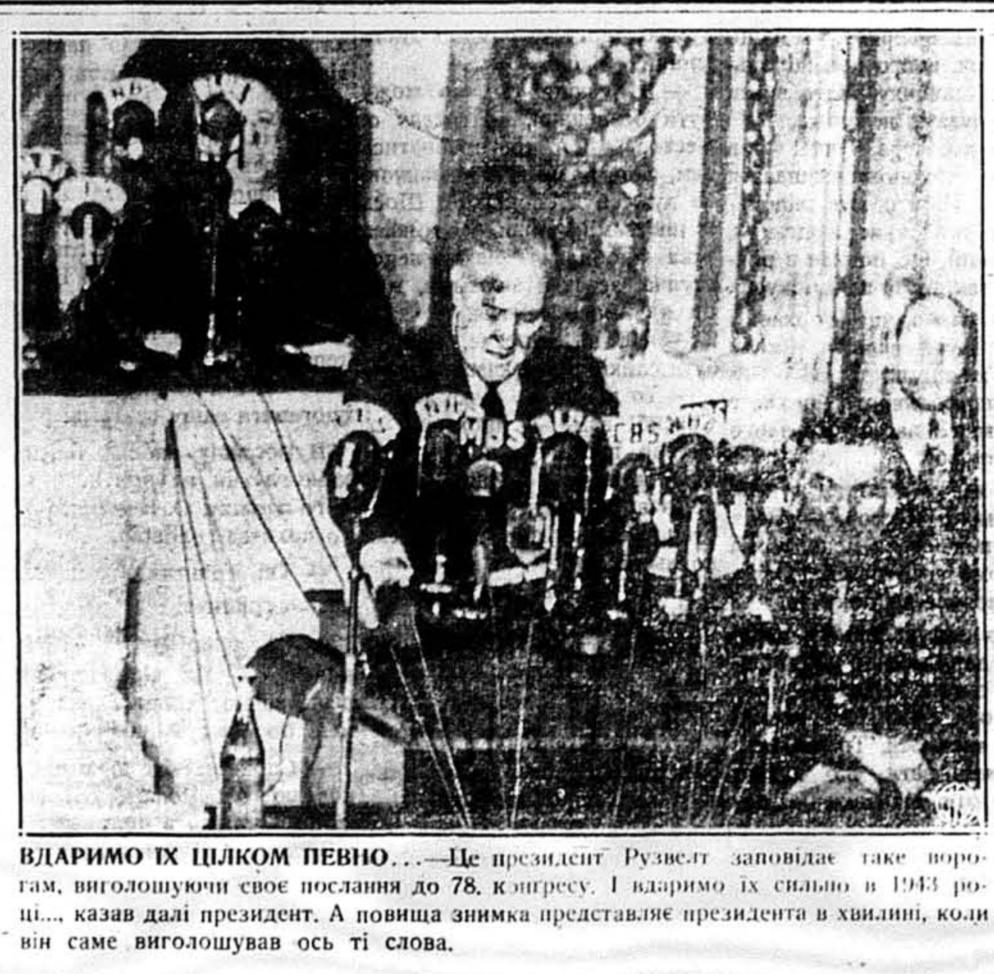
Як можна догадуватися з ґазетних вісток, така конференція мала би вирішити питання, як краще скоординувати офензиву в Росії й офензиву в Африці.

ЗАПОВІДЬ ЧОГОСЬ НОВОГО?

КУЙБИШЕВ (Росія). — Японський амбасадор Сато відбув довшу конференцію з Лозовським, заступником комісаря заграничних справ. Предмету конференції не подано до публичного відома.

ҐЕНЕРАЛ ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА СПРОТИВ НІМЦЯМ

БЕРН. — Французький ґенерал Жан де Литр де Тасіні був засуджений на 10 літ вязниці за те, що пробував тайно спротивлятися урядові в Віші й німцям.

ВДАРИМО ЇХ ЦІЛКОМ ПЕВНО...—Це президент Рузвелт заповідає таке ворогам, виголошуючи своє послання до 78. конгресу. І вдаримо їх сильно в 1943 році..., казав далі президент. А повища знимка представляє президента в хвилині, коли він саме виголошував ось ті слова.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ БІЗЕРТУ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американські важкі літаки, так звані „літаючі твердині", бомбардували в суботу сильно ворожі позиції в Тунісі. Вони зробили за один день три рейди на Бізерту й Феривил та зострілили в цих операціях чотири ворожі літаки.

Важкі бомби поцілили корабельні доки в Бізерті та нафтові збірники й кораблі в Феривілу.

АЛІЯНТИ БЕРУТЬ ВОРОГА В ДВА ОГНІ.

ПІВНІЧНА АФРИКА. — Американські повітряні сили били в неділю по німецькому летничому майдані 10 миль на полудне від Триполісу, а тимчасом французькі й британські війська напирали на ворога від Лібії, беручи в цей спосіб німців і італійців у два огні.

БРИТІЙСЬКИЙ РЕЙД НА ЕССЕН.

ЛОНДОН. — У суботу в ночі 150 британських літаків зробили важкий рейд на Ессен, осідок великих фабрик амуніції підприємства Круппа. Рейдери втратили 7 літаків, але запевняють, що рейд мав „добрі результати".

Це був пятий рейд на Рурщину в 1943. році. Німецький комунікат, розісланий радіом з Берліна, говорить, не подаючи місцевости, про важкі втрати серед населення.

(Ессен мало вчас мира коло пів міліона мешканців. Положене в осередку вугольного округа, воно є рівночасно осередком фабрикації амуніції, котрою вчас мира займалося понад 35,000 робітників.)

ЧЕРВОНА АРМІЯ ОКРУЖАЄ ҐЕОРҐІЄВСЬК.

МОСКВА. — Комунікат російської головної кватири доносить, що червона армія захопила на північному Кавказі 13 місцевостей, що творять немовби перстень довкола Ґеорґієвська, важного залізничого вузла, між захопленими місцевостями є Ґеорґієвськ.

Німецький опір на секторі Дону стає щораз впертіший. Російські війська посунулись там уже на віддаль 60 миль від Ростова, що нині є головною базою для заосмотрення німецких військ у поживу й амуніцію.

ВЕЛИКІ МАДЯРСЬКІ ВТРАТИ НА КАВКАЗІ.

ЛОНДОН. — Розгляд офіціяльних звідомлень виказує, що за останні чотири місяці мадяри втратили на східному фронті цілу четвертину своїх військ у Росії. Процент утрат у мадярському війську перевищає втрати котроїнебудь держави в першій світовій війні. Величина втрат буде мусіти мати великий вплив на воєнну „мораль" у краю.

ЗРІСТ ІТАЛІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОВГУ.

БЕРН (Швайцарія). — Економічний редактор туринського часопису „Ґазета дель Пополо" подає в своїм огляді фінансів Італії, що в фінансовому році, кінчаючомуся 30. червня 1943. року, італійський національний довг досягне небувалої досі висоти 415 біліонів лірів. За один останній рік довг цей зріс на 100 біліонів лірів.

ІТАЛІЯ ОБМЕЖУЄ ВІЙСЬКОВІ ЗВІЛЬНЕННЯ.

МАДРИД. — Донесення з Риму подають, що італійське міністерство війни поробило заходи для зменшення зросту звільнень від військової служби, який можна було помітити від певного часу. Особлившу увагу звернено на довші відпустки військових. Відпустки з фронту не мають бути довші, як місяць; виїмок мають становити російський і лібійський фронт.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ ШВЕДСЬКИЙ НАЦІСТ.

СТОКГОЛЬМ. — Тут помер нагло від удару серця 51-літній Нільс Флиг, один з признаних вождів шведського націзму й найвизначніший кандидат на шведського Квіслінґа.

Він був менаджером часопису „Волькедс Дагблад", що його створили, фінансували й контролювали націсти. Він був колись членом радикальної партії, ще пізніше членом центрального комітету шведської комуністичної партії. В році 1929. він зірвав з Москвою, а в 1934. році став явно за націзм. Через 12 літ він був членом нижчої палати шведського парляменту, спершу як комуніст; як число його виборців зменшилося, він і став націстом.

ВИБУХ СКЛАДУ АМУНІЦІЇ В НОРВЕҐІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — У Осльофіорді у Норвегії вилетів у повітря великий склад німецької амуніції. Підчас вибуху згинуло поважне число німецьких вояків. Вибух потряс округом на велику віддаль довкола. В маґазині було, кажуть, 700 мін. Німецька поліція по вибуху оточила цілу округу, хоча німецький урядовий комунікат каже, що німецька окупаційна влада не припускає можливости саботажу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Президент до Народу

Вдаримо, і то вдаримо ворогів сильно, заповів президент Рузвелт американському народови і цілому світови. З кожного його слова, сказаного 7. січня у конґресі, виходило на яв, що так мусить статись. А зо звіту про те, як американська армія в такім короткім часі зросла до сім міліонів і як ще далі зростатиме, мусить кожний набрати переконання, що так буде. Бо до такого удару є теж приготоване все інше. От у минулому році американська промисловість випродукувала 48,000 воєнних літаків, себто більше ніж разом вкупі Німеччина, Японія та Італія! В одному тільки грудні випродуковано ось таких літаків 5,500, а в біжучому році буде їх продукуватись ще більше! Нарочно зупиняємось на тому прикладі, а їх президент подав більше, бо назагал відчувається, що у війні таки заважить летунська сила. А коли так, то бачимо, що президент заповідає нам перемогу не насліпо, а на певних фактах і цифрах. І саме те є найбільш переконливим і найбільш вдаряючим держави „Осі".

Очевидно, що кожний хотів би почути від президента, щоб він сказав, коли саме той заповіданий удар буде, а тим самим, коли та війна скінчиться. Та він, хоч як добре знає усі воєнні й дипльоматичні тайни, такого сказати не може. І тому не сказав. Зате можнаб з його слів вичитати те, чого президент надіється. І таке пробують ріжні люди робити, коментуючи промову президента. Вони кажуть, що президент надіється, що вже в тому році зазнають держави „Осі" величезного удару — на ріжних фронтах. Вже в тому році війна буде перенесена на ворожі терени. Значить, між іншим, що відчує це Японія на своїй власній землі. І відчують наступ Аліянтів теж і в Европі. З цього виходить, що треба надіятись в тому році величезних воєнних операцій, які можуть скінчитись нашою перемогою. Та з слів президента можнаб заключати, що беручи під увагу нормальний перебіг воєнних подій, закінчення війни можна сподіватись доперва в 1944 році. Дехто навіть заповідає, що це станеться у травні наступного року.

У всякому випадку президент певний, що ця сесія конґресу матиме до діла з закінченням війни і замиренням світа. Ось тому він і натякає, що теперішній конґрес повинен вправді звернути всю свою увагу на попертя воєнних зусиль, але теж і не забувати, що зараз по війні мусимо мати готовий плян такої відбудови краю, щоб ті, що з війни повернуть, мали роботу і можливість нормально жити і розвиватись. І взагалі, щоб всі американці могли лекше відітхнути і не журитись, що буде з ними, як захоріють чи постаріються, чи звідки дістануть працю. Соціяльні реформи, які передбачуються в Америці, як виходить з слів президента, будуть такі, щоб людина в будуччині буде забезпечена, як то кажуть, від колиски до гробової дошки.

Беручи ось те все під увагу бачимо, що послання президента до конґресу — є незвичайно важне й цінне.

„Американська Польонія" й Польський Уряд на Вигнанні

„Комітет Народови американців польського походження" зложив на руки Сікорского, премієра польського уряду на вигнанні, замітний „комунікат" про відношення американських поляків до питання майбутньої Польщі. Ця заява кидає незвичайно багато світла й на політику цього уряду й на політику американських поляків.

Передовсім американські еміґранти польського роду, які себе самі називають американцями польського походження, звертаються до людей, котрих вони називають польським урядом, зо запевненням, що вони розуміють ролю, яку повинна відограти „американська Польонія" в Злучених Державах. Вони кажуть, що майбутній мир буде без сумніву сформований опінією анґльо-саських країв, себто в першу чергу Англії й Злучених Держав. „Американська Польонія" вважає себе частиною американської суспільности і як така, вона вважає своїм обовязком остерегти Злучені Держави від політичних похибок.

Має специяльно на думці похибки, зроблені в Версаю, які, за словами комітету, довели до нової війни.

Яку саме помилку зроблено в Версаю, про це „Американська Польонія" має незвичайно цікаву опінію: вона вважає, що в Версаю поповнено помилку, що Польщу зроблено замалою. Тому „американська Польонія" вважає своїм обовязком вияснити „анґльо-саксонським" державам, що майбутня Польща має бути зовсім непоменшена на сході, а на півночи й заході ще має бути побільшена коштом Німеччини.

По такому немовби вступі „комітет народови американців польського походження" робить урядові Сікорского закид, що від підписання пакту з советами советський уряд висуває постійно явно й голосно домагання прилучення до советської Росії великих просторів Польщі, всіх прибалтійських держав і частини Румунії, а уряд Сікорского, видно чуючися звязаний угодою з Росією, не тільки що цій пропаґанді не протиділає, але ще й пособляє, голосячи всюди вісти про добрі відносини між советами й Польщею.

Внаслідок такої ситуації, каже „комітет народови американців польського походження", в Злучених Державах виробляється поняття, що поворот східних земель до польської держави в 1921. році не був направою кривд, зроблених царатом Польщі, але вислідом напасти „февдальної" Польщі на „соціялістичні" совети; виробляється переконання, що в 1821. році не Польща відбивала російський імперіялістичний наїзд, але Росія боронилася перед польською агресією.

Тут „комітет народови американців польського походження" пригадує „панові премієрові", що польський парлямент на вигнанні, тобто так звана Польська Рада Народова, візвав був „пана премієра", аби він виразно й негайно оголосив, до яких цілей стремить польський уряд у цій війні, та щоби цю заяву подав він теж до відома урядові Злучених Держав. Пригадавши „панові премієрові" цей зазив „польського парляменту на вигнанні", „комітет народови американців польського походження" запитується Сікорского, що він зробив у справі цеї ухвали Польської Ради Народової в Лондоні, себто чи він проголосив, що польський уряд на вигнанні стоїть за непорушність ризького договору.

У відповідь на комунікат згаданого комітету польська амбасада в Злучених Державах заявила, що між Сікорскім і Польською Радою Народовою в Лондоні нема розходжень у цій справі та що Сікорскі вже заявив останніми днями публично на своїх розмовах з ґазетами, що він стоїть на становищі непорушности польської держави сперед війни.

Цей комунікат і відповідь на нього замітні з більше, ніж одного боку. Передовсім впадає в око це, що осьтут комітет, що представляє американців, відноситься до чужого, не-американського, уряду, і то просто, без посередництва американського уряду. Дивно це мусить вражати людину, що тямить щонебудь у політиці, коли люди, що себе називають американцями та частиною американської суспільности, вважають себе якоюсь американською Польонією, що має обовязок відограти якусь специяльну ролю в історії польського народу й польської держави.

Неменше замітно, як саме представляють собі представники цього комітету „американської Польонії" цю ролю: Отже конкретно вони вважають своїм обовязком „остерегти Злучені Держави" перед повторенням помилок, зроблених у Версаю, котрі па їх думку довели до нової війни. Ця помилка Версаю, виходило би зо слів комітету, мала би бути в тому, що Польща була замала: отже тому „американська Польонія" вважає за свій обовязок обороняти програму відбудови Польщі не то не зменшеної, але ще й збільшеної.

Ця відкрита заява пропаґанди в користь збільшення Польщі набирає певної випуклости, коли перед нею поставити зеркало політики американського уряду, котрий неразі не два рази висказувався проти піднošення в Америці таких справ відносно вирішування різних питань в Европі, які можуть викликувати гризьню серед американського громадянства й ослабляти воєнне зусилля. Заява комітету народового американців польського роду є по сутті пропаґандою за захопленням під Польщу українців, білорусинів, литовців. Коли „американська Польонія" вважає своїм обовязком, випливаючим зо своїх звязків крові, що їх лучить зо землею батьків, домагатися захоплення Польщею кільканацяти міліонів українців, білорусинів і литовців під польську державу проти їх волі, то щож буде, як американи українського, білоруського чи литовського походження, побачивши таку заяву американців польського походження, і собі почують подібний звязок крови зо землями своїх батьків і стануть домагатися, аби їх братів по крові, що остались на своїй рідній землі, не забирати проти їх волі до польської, чи якоїнебудь іншої, держави?

НЕ ЛЮБЛЯТЬ ДУХА АМЕРИКАНІЗМУ

Недавно в однім нюйорськім готели відбувся бенкет з промовами деяких осіб, що дістали нагороду Нобля. Про той бенкет і про доповіді була мова в „Свободі" з 29. і 30. грудня м. р., де висказано радість, що ці духові велитні звертали увагу на моральні цінности Америки, та висказували бажання, щоби свободолюбний американський дух поширився по цілім світі. Останню статтю закінчили ми ось так:

„Так думає не лише сам Ман. Так думає кожний, що мав прикру нагоду особисто зустрічатись з насильством і суспільним гнетом. За Маном і Левім кожна людина, що щиро бажає волі для всіх людей, повторить: „Я не можу думати про ніщо краще, про ніщо більш пожадане в теперішний час, як про поширення американського духа, ґарантуючого свободу і щастя, простягаючогося як святе письмо по цілім світі".

Такий є і наш погляд. Та він цілковито відмінний від погляду комуністів. Вони ненавидять духа американізму і стараються його всюди нищити. Вони люттю накидаються на тих людей, що того духа американізму підносять і поширюють його серед широких мас. Бо вони нишком готують свого духа, духа гнету і насильства, духа комунізму. По успішнім закінченні війни вони хотілиб цього духа зробити домінуючим чинником на світі. Хто викриває цю небезпеку, вони миттю утотожнюють його з націстичними аґентами. Правда, націстичні аґенти цей арґумент теж уживають. Тим арґументом вони хочуть ще більше заплутати справи і навіяти людей зневірою. Але ми маємо цілком іншу ціль: ми хочемо вияснити цю справу і навіяти людей вірою, що цей комуністичний дух по війні не запанує, бо не допустять до його тріюмфу освідомлені в тій справі люди.

Що комуністи готуються по війні виступити зо спробою запровадження комунізму, це вони сами признають. Ось перед нами стаття „наших" „УЩВістей". Ми беремо як приклад згадану ґазету тому, що вона друкується українською мовою і нас безпосередно найбільше обходить. Але в подібнім дусі пишуть інші комуністичні ґазети, на всіх мовах. Стаття в „УЩВістях", з 2. січня 1943, лютиться на згаданих вгорі вчених, нагороджених фундацією Нобля, висміває їх, та запевняє, що є ще на світі інші течії, крім „духа американізму", що будуть рішати в повоєнній перебудові світу. Стаття говорить:

„Ці визначні люди виголошували промови, щось у роді доповідів на тему 'світ, за який ми боремося і американська єдність'. Зверніть увагу: доповіді робили так звані 'велитні духа'. Говорили в моменті, коли людськість бореться за своє існування, за все те, що ми уважаємо цивілізацією... Говорив відомий пацифіст сер Енджел, говорила американка Перл Бок, говорив Томас Ман, говорили інші. Усі вони антифашисти, про те не може бути ніякого сумніву. Усі вони славословили якимсь абстракціям і охкали, багато охкали, що світ котиться до скопу, що війна ще не закінчилась, але вже друга за плечима, що то буде, що то буде... В більшості, переважно неамериканців, одинодий висновок: в такій, чи іншій формі повинен наступити 'Пакс Американа'. Цебто — Планетарний американський мир".

Ось що заболіло комуністів: Пакс Американа, цебто планетарний американський мир!

„І Ман, і Леві, і Юрей і решта тих 'велитнів' нічого не всилі доглядіти, тільки 'американський дух', що мав би ґарантувати 'свободу' і щастя", — зо скритою ненавистю говорить далі та стаття. „Для них так як не існує ґіґантна боротьба народів країни Рад, могутній зріст визвольної армії югославянських народів (комуністичних партизанів, а не армії ґен. Міхайловіча, — наша заввага) — революційний, антифашистівський рух у Польщі, у Франції і навіть в Німеччині. Ні, ці 'велитні ніяк не можуть доглядіти величезного напруження широких народніх мас в цілому світі, що кривавляться в боротьбі проти фашизму... То правда, що вони не заперечують, що без Червоної Армії не подолати світови фашистських бандитів. Але скільки вони мучаться спекулюючи, щоб після перемоги хтось заводив мир без тих сил, що найбільше прислужились для перемоги над ворогом? Ми певні, що журба тих 'велитнів' безпредметна. Народи Европи, Обєднані Держави взагалі, що зуміють перебити хребет фашизмови і остаточно дібють цю скажену бестію, потраплять закінчити цю ґіґантну боротьбу успішно заведенням справедливого миру. Очевидно, заведуть справедливий мир тому, бо визбувшись фашистської тиранії народи не приймуть ніякого нового ярма, а будуть творити свій лад в своїй хаті так, як уміють і як їм буде вигідно, хоч може бути, що 'велитні духа' не будуть тим ладом захоплені".

А цей лад, на думку комуністів, не матиме нічого спільного з Пакс Амерікана, з американським духом. Це буде, на їх думку, Пакс Московіта, цебто планетний московський мир. Таке проповідують комуністи і то не в Москві, але тут, на американській землі. А це щераз доказує, що вони послушні аґенти Москви. Вони в льокайський спосіб пишуть і роблять те, що їм накаже комуністична централя з Москви, навіть з шкодою для Америки і високих свободолюбних американських кличів.

Якщоб у тих комуністів була бодай дрібка людського почуття, то вони в душі призналиб, що советський лад не опирається на свободі і на пошануванні людської гідности. Тоді вони бодай деколи зробилиб хочби малий жест і виявили, що сами бажалиб, аби той советський режім по закінченні війни дещо зреформувався і бодай трошка зблизився до тих чотирьох свобід, на котрих Америка по війні бажає перебудувати мир на світі. Тої свободи прагнуть народи під Советами. Навіть такий надворний вихваляч советського режіму, як Ілля Еренбург деколи нехотячи проговориться, що тої свободи в Советах нема і добре булоб, колиб та свобода була. Він у своїй статті „Радянський народ змінився", поміщеній в згаданих вже „УЩВістях" 24. листопаду м. р., каже: „Часами ми думаємо про труднощі які стоять перед нами, як тяжко буде загоїти рани, відбудувати зруйновані міста, поновити наше мирне життя. Це думка про втрачені речі. Пригадаймо собі те, що ми здобули і скажім собі, що людина, яка поверне з фронту, буде вартувати десять передвоєнних людей. Народ відтепер буде жити і працювати відмінно. У війні ми здобули додаткову ініціятиву, дисципліну, **внутрішню свободу**". Останнє підкреслення наше. Отже сам Еренбург натякає, що щойно у війні народи під Советами здобули „свободу". В демократичних краях ми знаємо, що в війні люди тратять багато з їхньої свободи. Війна обмежає ту свободу. Але в Советах сталось наоборот: люди відзискали „свободу". Зрозуміло, що вповні її не відзискали, лише можливо трошка. А трошка її відзискали тому, бо той режім, аби перехилити на свій бік маси, мусів їм дещо попустити.

По цій лінії народи Советів повинні далі змагатись. Їхнім ідеалом повинен бути дух американізму, Пакс Амерікана. Ми певні, що вони й цього повною душею бажають. Але продажні аґенти за кордоном викривлюють ту святу правду і стараються все представити в іншім світлі.

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

23)

— Ну, так щож! Сидить, то нехай сидить! Злого чень нічого не робить.

— А це що його до нас привело?

— Зараз будемо знати.

І вони всі троє звернули до хвіртки, ввійшли до садка і стежкою попрямували на о. Нестора, котрий, змішаний трохи цею стрічею й бачачи себе безпомічним без Деменюка, постоявши трохи, знов сів на лавці.

— Слава Ісусу Христу! — повітав Гердер о. Нестора, здалека знимаючи шапку.

— Слава навіки, — відповів о. Нестор.

Жінка ковалева й Максим підійшли ближче й поцілували панотця в руку. Коваль не чинив цього, тільки, всміхаючися, говорив звільна:

— Бачимо й очам своїм не віримо. Що за рідкі гості по нашім обістю!

— Перепрошую, що так самовільно... Та, властиво, я не сам, а з Деменюком... Ґут мене просив із його дочкою поговорити.

— З Маланкою?

— А так. Знаєте, старий Деменюк дуже її любить, трясеться над нею. Ну, а там щось панич...

— Е, що там панич! — з виразом легковаження промовив коваль і махнув рукою. — Доки Маланка в мене й доки сама чесна, то не має чого боятися, хоч би й сто паничів до неї підходило.

— Ну, таточку, хібаж так можна говорити? — вмішався Максим у розмову. — Доки Маланка чесна! Виж самі дуже добре знаєте, що вона чесна й на ніяку підмову не піде.

— Що було, те ми знаємо, наскільки знаємо, — строгим тоном сказав Гердер. — А що може бути, цього при жіноцькім роді, синочку, ніхто знати ані змiркувати не може.

— Ти все своє, Іване! — з несмілим докором вмішалася жінка. — Нібито вже жіноцький рід якийсь не людський, а пташиний, що порхає в ріжні боки так, що й не змiркуєш.

— Та певно, що порхає! І Бог зна куди залетить, коли його в клітці не тримати. Та про Маланку, панотче, можете бути певні. У нас нічого злого не станеться.

— Та я вже говорив із нею, — сказав о. Нестор. — Вона також упевнювала мене, що її тато дармо турбується, що панич їй зовсім не докучає.

— Я з ним колись то переговорив пару слів по-приятельськи, — сказав Максим. — Адже ми оба разом до школи ходили, знаємося. То він мені дав слово чести, що нічого злого проти Маланки не задумує.

— Я також колись то говорив із ним розумне слово, — сказав коваль. — Вже що я там йому сказав, то нехай поміж нами й лишиться, але я думаю, що він Маланці дасть спокій.

— Ну, коли так, то можу бути безпечний, — сказав о. Нестор. — А то, признатись вам, я по розмові з Маланкою не дуже був спокійний. Щось у ній самій змінилося. Якась така зробилася різка, недоступна, все так виглядає, мов би з чимось таїлася.

— Ні, ні, панотче, можете бути спокійні! — сказав коваль.

— То добре. То дуже добре! Спасибі вам! — промовив о. Нестор, простягаючи йому руку і встаючи з місця. Коваль не взяв простягненої руки панотця, але, всміхаючись, сказав до нього:

— Та сидіть іще, панотче! Куди вам спішитися?

— Треба йти! Засидівся. Де тільки той Деменюк так бариться!

— А деж він?

— Та там у вас, у хаті. Певно з дочкою балакає.

— Ідіть до хати, жінко та й ти, Максиме! — сказав Гердер. — Як Деменюк переговорить, що має сказати Маланці, то нехай виходить сюди!

Жінка й Максим пішли до хати, а коваль став перед о. Нестором, котрий знов сів на лавці.

— Не гнівайтеся, панотче, — сказав коваль, — що я не взяв вашої руки, котру ви подавали. Я чоловік одвертий і не хочу ні з чим критися. Я не розумію вас добре. Недавно ви ганьбите мене як єретика невірного й проклятого, а тепер подаєте мені руку. То я не хотів дотиком своєї руки споганити вашу святість.

В останніх словах Гердера хіба глухий не дочувсяб гіркого насміху. О. Нестор жалібно похитав головою.

— Ой, грішите ви, ковалю, тяжко грішите!

— Га, може бути, — сказав коваль. — Ви від того знавець, вам це ліпше видно, ніж мені, бо моє сумління спокійне.

— Спокійне? Не вірю цьому ковалю! Як може бути спокійне сумління в чоловіка, що в Бога не вірить, з усього святого сміється?

(Дальше буде).

Дещо про Ґенерала Жіро

Ґенерал Жіро є незвичайно інтересною людиною. Його утеча з німецького полону до неокупованої Франції, а опісля утеча з Франції до Північної Африки, щоби приєднатися до збройних сил Обєднаних Держав й окунувати французькі кольонії — викликали в світі велику сензацію. Бо з німецького полону хтобудь не потрапить втечи. Треба бути дуже ризиковним і відважним, щоби видертись з німецького пекла. А ґенерал Жіро саме є таким. Якби хто написав біоґрафію ґенерала Жіро, то її люди читалиб з великим захопленням. Він вже два рази втік з німецького полону і два рази серед незвичайно тяжких обставин.

Як вибухла перша світова війна 1914 року, то Жіро ще носив ранґу капітана в французькій армії. Смертельно ранений в боях попав в німецький полон, де його вилікували і пильнували, щоби не втік. Але молодий французький капітан не хотів сидіти бездільно в полоні і чекати аж війна скінчиться. Любов до рідного краю не давала йому спати, мучила його, кликала його на поле бою, щоби відплатитися лютому ворогови. Капітан Жіро рішився втікати: що буде, то буде. Вибравши відповідну нагоду він перебрався на масарського помічника і зо страхом божим пустився в сторону голяндської границі. Не була це така легка справа, як тепер видається, бо Жіро є на шість стіп і три цалі високий. Німецька поліція могла кождої хвилі його спинити і питати, що такий молодий і здоровий масарський помічник робить дома тоді, як всі німці у військовім віці — на фронті. Але капітан Жіро мав щастя. Він щасливо перейшов границю і дістався до рідного краю.

Як вибухла друга світова війна, то ґенерал Жіро командував девятою Французькою армією. Він здержував німецький похід в районі Седану, де його армія була розбита і він знов дістався в німецький полон. Остання його депеша до головної французької команди з поля бою звучала так: „Моя кватира окружена сотнею німецьких тенків — я їх розбиваю".

Націсти мабуть знали, що ґенерал Жіро вже раз втік з німецького полону і цим разом замкнули його в кріпості в Кініґштайн, де він перебув два роки, роздумуючи над тим, якби ще раз втечи з німецької неволі. І так сталося. В квітні минулого року ґенерал Жіро роздобув цивільну одежу, переодівся, і, вдаючи швайцарського купця, видістався з військової кріпости на волю. Правда, шістьдесятьлітний ґенерал мусів спускатися з високої кріпости на землю шістьдесять і три стопи довгою линвою, а після того ховатися цілий день в корчах, але справа пішла добре і в ночі ґенерал Жіро сів на поїзд, що їхав в сторону швайцарської границі. Поїзд був переповнений військовими людьми, але французького ґенерала не пізнав ніхто. Жіро свобідно розмовляв з німецькими офіцирами, жартував з ними, аж доки поїзд не переїхав швайцарської границі. З Швайцарії ґенерал Жіро дістався до Віші, але в політиці наставленого німцями уряду він участи не брав. Лаваль співпрацював з Гітлером, а Жіро його ненавидів. У Віші панувала незносна атмосфера. Ґенерал Жіро не одобрював політики ляльнового уряду і як Обєднані Держави підготовляли інвазію Північної Африки, то хтось піддав думку, щоби до цього закликати й ґенерала Жіро. Він радо приняв таку пропозицію і почав приготовлятися до втечі. Правда, цим разом з свого рідного краю, але все одно йому треба було маскуватися. Ґенерал Жіро перебрався за стару бабу, яка нібито з цікавости крутилася на летунському майдані й оглядала нові літаки. Нарешті в умовлений час хтось жартом замкнув старушку в літак і вона опинилася на побережжі моря, де її ожидала анґлійська субмарина. Анґлійці були на яких тисячу стіп від берега. І коли Жіро пустився плисти, то через бабське вбрання мало що не втопився. І будьте певні, що якби так було сталося, то історія булаб взяла інший зворот. Обєднані Держави покладали на ґенерала Жіро великі надії. Вони булиб йому віддали цілу африканську справу, але що ґенерал Жіро, в першу чергу, є професійний вояк, а не політик, то він не міг зєднати по стороні Обєднаних Держав місцевих французьких лідерів в Північній Африці і віддав цю справу в руки адмірала Дарляна. Це є факт великого історичного значіння. Ґенерал Жіро зробив велике діло для спільної справи Обєднаних Держав. І коли сьогодні аліянтські війська є в посіданні французьких кольоній в Північній Африці, то це в першу чергу заслуга ґенерала Жіро.

Обставини в Північній Африці склалися так, що ґенерал Жіро тепер заняв те місце, на яке його давніше було запрошено, але якого він тоді не міг заняти через непорозуміння місцевих французьких лідерів. Правда, що ґенерал Жіро не є політик, але зате він є старий, досвідчений вояк. Він знає Африку так добре, як ніхто другий з французьких ґенералів. Жіро прожив в Африці більшу половину свого життя. Був **командантом** французьких військ в Тунісі і Бізерті, а в першу світову війну, ґенерал (тоді ще капітан) Жіро командував мароканським полком на полях боїв в Франції. Тому власне загально сподіваються, що як прийде до боїв за Туніс, то ґенерал Жіро відіграє в них поважну ролю.

Крім того всього не треба забувати, що він є в дуже добрих відносинах з ґенералом де Ґолем. Жіро вже не раз заявляв, що він готовий співпрацювати з де Ґолем і треба надіятися, що вкоротці до цього прийде. Британці також дуже добре ставляться до ґенерала Жіро. Вони йому довіряють, бо Жіро сказав, що він до політики мішатись не буде. Одинокою його цілю є — перемогти ворога й увільнити заковану в кайдани Францію. В цій справі він готовий співпрацювати з кимбудь.

Як комісар французьких кольоній в Північній Африці, Жіро може відіграти велику ролю. Державний секретар Кордел Гол заявив недавно газетярам, що ґенерал Жіро не приймав участи в капітуляції 1940 року, та що він ніколи не співпрацював з гітлерівцями. Його рекорд є чистий і він має спромогу „обєднати в Північній Африці всі політичні ґрупи". Кажуть, що в короткім часі Жіро відбуде нараду з ґенералом де Ґолем, а потім ґенерал де Ґоль приїде до Америки на конференцію з президентом Рузвелтом. Робляться заходи, щоби якимсь способом обєднати всі боєздатні сили французького народу, щоб стали проти ворога одною сильною лавою, бо лиш таким чином його буде можна якнайскорше з н и щ и т и. Ґенерал де Ґоль признає великі мілітарні здібности ґенерала Жіро і вже нераз хвалив боєздатність його військових частин. Він є тої думки, що „скоро прийде час, що всі військові люди франції творитимуть одну армію й одну морську та повітряну французьку фльоту".

Обєднані Держави також стремлять до того. Вони зроблять все, що є в їх силі для того, щоби французький нарід обєднався творив одну сильну військову силу. Це треба зробити в інтересі перемоги. Ворога можна буде перемогти тільки спільними силами всіх Обєднаних Держав.

Народи Обєднаних Держав є свідомі того, що тепер не пора на немудрі політичні дискусії, бо чимбільше ми будемо себе розїдати, тим ліпше буде для нашого спільного ворога. В цім значінні позиція ґенерала Жіро в Африці є дуже важна. Зєднавши довкола себе всі фракції, він стане проти ворога сильним муром і причиниться до того, що ворог буде викинений і африканський терен стане збірним пунктом до інвазії Европи.

Ґенерал Жіро передбачує, що як Обєднані Держави доставлять до Північної Африки зброї й амуніції, то там можна створити тристатисячну армію до наступу на европейський континент. Французи ненавидять Гітлера і готові йти його викидати кожної хвилі. Але їм треба зброї, амуніції і доброго провідника. Таким добрим провідником і мілітарним лідером власне є ґенерал Жіро. Його всі поважають і будуть слухати його приказів. Обєднані Держави також задоволені з нього, бо Жіро є чоловік солідний і на нього можна рахувати. Він має великі мілітарні здібности якими причиниться до цілковитої перемоги Обєднаних Держав. — (ОНА).

ВІД АДМ. „СВОБОДИ"

В Різдвянім числі „Свободи" Товариство Любов, від. 262 У. Н. Союзу в Ансонії, Конн., желало Веселих Свят і Щасливого Нового року **Іванови Шмайді,** а не Шмаґалі, а підпис предсідниці мав бути **Емілія Ґерак,** а не Берич, що отсим справляємо.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО ОТТА ГАБСБУРҐА

ВАШИНГТОН (ОВІ). — Президент Рузвелт заявив, що вістки про те, що князь Отто фон Габсбурґ контролює формування Вільного Австрійського Баталіону при армії Злучених Держав, є „цілком злобні і цілком не правдиві".

Президент сказав, що те, що нібито Отто мав би контролювати цей баталіон, є „чистою видумкою", яку треба пришпилити раз на все. Президент далі заявив, що формування й орґанізація австрійського баталіону була виключно справою военного департаменту. Він сказав, що департамент війни Злучених Держав формує певне число вільних баталіонів і австрійський є одним з них.

Кілька австрійських комітетів у Злучених Державах, з яких один очолює Отто, казав президент, розголошують формування австрійського баталіону і помагають його орґанізувати.

Ця заява президента, разом з маловідомою заявою, яку зробив секретар війни, є цілковитим запереченням тих політичних імплікацій, які дехто надавав вісткам про формування австрійського баталіону. На черговій пресовій конференції, 27. листопаду 1942 року, секретар війни Стимсон зробив заяву, якою рішучо опрокинув вістки, що нібито тільки якась одна ґрупа австрійців мала виключне право оголошувати або займатися орґанізацією австрійського баталіону. Стимсон сказав так:

„Хочу сказати з натиском, що ні департамент стейту, ні департамент війни не давали і не дадуть жадній одній ґрупі австрійців виключного чи офіційного признання діяти від імені департаменту війни в звязку з формуванням австрійського баталіону. Австрієць, що бажає вступити до цього баталіону, не потребує на це *згоди ніякої окремої ґрупи.* Поміч великого князя Отта і його співробітників приймається в формуванні баталіону так саме, як приймається поміч всіх інших австрійців до спільної боротьби проти націстів".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФИЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Підготовка до союзової роботи.

Згідно з ухвалою зборів відділів на терені Філядельфії, що запала в місяци листопаді м. р., число союзових членів у тій окрузі за цей рік повинно подвоїтись. Над тою ухвалою союзовці дискутували і твердили, що її можна виконати, бо в самій Філядельфії є 13 відділів У. Н. С. і те місто є одним з головних центрів нашого американсько-українського життя.

Окружний комітет розпочав вже союзову роботу тим, що підготовляє союзовий здвиг. Про той здвиг проголошувано вже два рази з радієвих стацій і є повна надія, що він відбудеться з найбільшим успіхом.

Крім того розпочали вже орґанізаційну працю деякі відділи окремо, а саме такі: 62, 83, 105, і 395. Перед в тій праці веде 83 відділ, котрий здобув найбільше число членів. Відділи виказують охоту до праці. Але щоби виконати те, що ми постановили, треба перейти від слів до діл. На згаданім здвизі, що відбудеться 31. січня ц. р. будуть проголошені ті відділи, котрі проявляли працю. Тому то нам треба по щирости братись до роботи, щоб не треба було соромитись перед іншими відділами. Відділові урядники, коли сами заняті працею, повинні заздалегідь підшукати якогось іншого члена, який міг би піти з орґанізатором за новими членами. Такий член чи урядник дістане належну нагороду. Котрий відділ хоче порозумітись зо мною відносно цеї праці, хай пише до мене на адресу: Антін Маланчук, c/o С. Слободян, 4323 Н. 16 вул. Філядельфія, Па.

А. Маланчук,
орґанізатор членів У. Н. С.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Річні збори від. 292 У. Н. Союзу.

В неділю, дня 27. грудня відбулися річні збори 292 від. в У. Н. Домі, а проводив ними п. Ів. Фосись, секретарювали п. Н. Каменицький і Андрій Блащук.

Уступаючий предсідник, п. Волод. Дідик, подякував урядникам які працювали разом з ним, а головно заступ. голови, п. Маслякови, котрий заступав його в часі його неприсутности, коли він був занятий у фабриці при военній індустрії. Потім наступали звіти урядників. По п. Масляку, заст. предс., п. Петро Кізел, секр. відділу, коротко пояснив розвій відділу в членах і фінансах. Потім наступили звіти скарбника п. Андрусевича. та п. Дубрівного рек. секретаря. Від контрольної комісії говорив п. Лисяк, сказав, що все найшов в якнайліпшим порядку, щодо урядників, а тільки просив, щоби члени не затягали з плаченням своїх вкладок, але щоби всі заплатили на час до кінця року, щоб було лінше контролювати та замкнути книжки.

Від оглядачів хорих говорив п. Гриб.

Покликано опісля д-ра Кібзея, як делеґата та голови У. Н. Дому. Д-р Кібзей сказав, що дім викінчуються досить успішно, але треба більше грошей. Просив, аби люди не отягались, а чим скорше вирівнували свої членські вкладки, бо таким способом дім скоро стане цілковито викінчений. Дальше були звіти п. Миколи Шустакевича, рек. секретаря і п. Малиняка.

По дискусіях над звітами наступив вибір делеґатів до У. Н. Дому на рік 1943. Вибрані зістали: д-р А. Т. Кібзей, І. Каменецький та М. Андрусевич. — До уряду у відділі 292 ввійшли: **Іван Форись, предсідник, п. Чорний, заст. предс., п. Петро Кізел, від. секретар, Ілія Андрусевич, скарбник, п. Дубрівний, рек. секретар. Контрольна комісія: Дончишин, Лисяк, В. Дідик.**

З огляду на те, що ніхто не хотів приняти уряду доглядачів хорих — на суґестію п. Петра Кізла, а внесок п. В. Дідика ухвалили, щоби члени контрольної комісії сповняли рівнож уряд доглядачів хорих Дальше ухвалено, аби відділ дав $10 в роді оголошення до програм У. Н. Дому. На тім замкнено наради.

Секретарі: **Іван Каменецький і Іван Блащук.**

КЛІВЛЕНД, О.

528 зірок на Прапорі Служби!

В неділю, дня 13. грудня відбулося в У. Н. Домі небувале свято Службового Прапору, на якому видніє 528 українських зірок, що означають наших синів і батьків, що є в американській армії й боряться за свободу і волю цілого світу. Свято влаштовано заходами Українського Відділу А. Ч. Хреста. Заки люди зійшлися, гарно приґравала під проводом проф. Н. Кларка музика в Линколн Гай Скул. Святом проводила пані Анна Адлер. Музика відіґрала американський гимн, а потім адвокат І. Біліньский розповів, за що ми боремось та яку користну роботу сповняє А. Ч. Хрест. Відспівали гарні ріжні пісні: Олена Мураль і Ромко Волянський. Співали мов соловейки гарні й патріотичні пісні. Конґресмен М. А. Фіґґен заповів, що Америка від боротьби не відстане, поки не зломить ворогів і не переможе правда. Потім передав прапор матерям, що мають по трьох синів в армії. Ними є: Юлія Якубяк, З. Гац і Катерина Малецька. Вони передали далі прапор воякам, а вони його повісили при грі музики. Далі говорила пані Клявдія Білон, що з сердешними словами звернулась в сторону зірок, себто наших дітей, батьків, братів, наречених і приятелів, що аж всі заплакали. Дорота Іванишин, мала дівчинка, виголосила деклямацію, теж гарно. Пані М. Пачковська сказала дещо до збірки, якою занялись члениці Червоного Хреста. В справі закупна военних бондів говорив ще адв. І. Тарнавський, при чому згадаємо, що спродано тоді дуже багато бондів. Багато членів вписалось теж і до Червоного Хреста. Значить, що Свято вдалось нам під кожним оглядом.

Жертвували:

Пані Гевусь, пані Гац і Т. Олексій по $5; Гузіль $2; по $1: В. Третяк, О. Бекер, В. Волянський, Н. Мельник, В. Говк, Задоренький, В. Прокопій, Томечка, Гатала, Репужинський, Калиницький, Піховський, Тремблюк, Писарчук, Загута, Приступяк, Гірняк, Капраль, Блищ, Папа, Шетла, Дуброс, Бачинський, Пачковський, Міхно, Пелех, Воробець, Ділон, Білон, Тарнавська, Тарновський, Паливода, Федик, Пісклива, Лабиь, Клинчак, Сурівка, Коцут, Хроменко, Кухта, Мураль, Колодій, Біліньска, Голдир, Кандин, Рівун, Юрків, Каберська, Путажний, Біловус, Карось, Лушецький, Доброс, Кісіль, Фоца, Савчак, Слободяц, Злюбяк, Фоца, Вербіцька, Коцович, о. Білон, Гаврилик, Дембурк, Козуб, Осадчук, Лупань, Якемій, Орлінський, Вечновський, Щерба, Карась, Гаврилик, Мураль, Волянський, Тремблюк, Липин, Курч, Полічак, Вовянський, Максимчук, Кучевич, Маленька, Паливода, Білинський, Якубяк, Вебера, Пуснло, Банас, Кост, Кулик, Рудий, Степанек, Кедю, Капустинський, Ятіна.

Як кого пропущено з жертводавців, то просимо зголоситись до Червоного Хреста в Народнім Домі.

Марія Федик.

ЗАЧИНАЄ ПОДОБАТИ НА СВОГО СЛАВНОГО БАТЬКА.—Капітан Рендолф Чорчил, що тепер перебуває десь з армією в Тунісі, як бачимо з образка, чим старший, тим більше стає поїбним до свого батька, Винстона Чорчила, британського премієра.

УКРАЇНСЬКІ ПАРТИЗАНИ ВІДІБРАЛИ В НІМЦІВ ЗБІЖЖЕ.

ВАШИНГТОН, (ОНА). — Советська радіовисильна повідомляє з Хабаровська, що в Україні партизани напали в одному місці на німецький ґарнізон і відібрали сконфісковане німцями збіжже, яке вони вже збиралися відсилати до Німеччини. Крім збіжжа партизани забрали з ґарнізону двадцять і пять крісів та дещо амуніції.

Советська радіовисильна говорить, що відібране в німців збіжже партизани віддали українським селянам, а кріси забрали з собою. Такі випадки трапляються дуже часто. Українські партизани тепер дуже активні.

БРИТАНІЯ ДОНОСИТЬ ПРО УТРАТУ СЛАВНОГО ПІДВОДНОГО ЧОВНА.

ЛОНДОН. — Адміраліція подала вістку про утрату субмарини „Атмост", що затопила була ворожих кораблів на суму 69,000 тон, між іншими один італійський кружляк.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

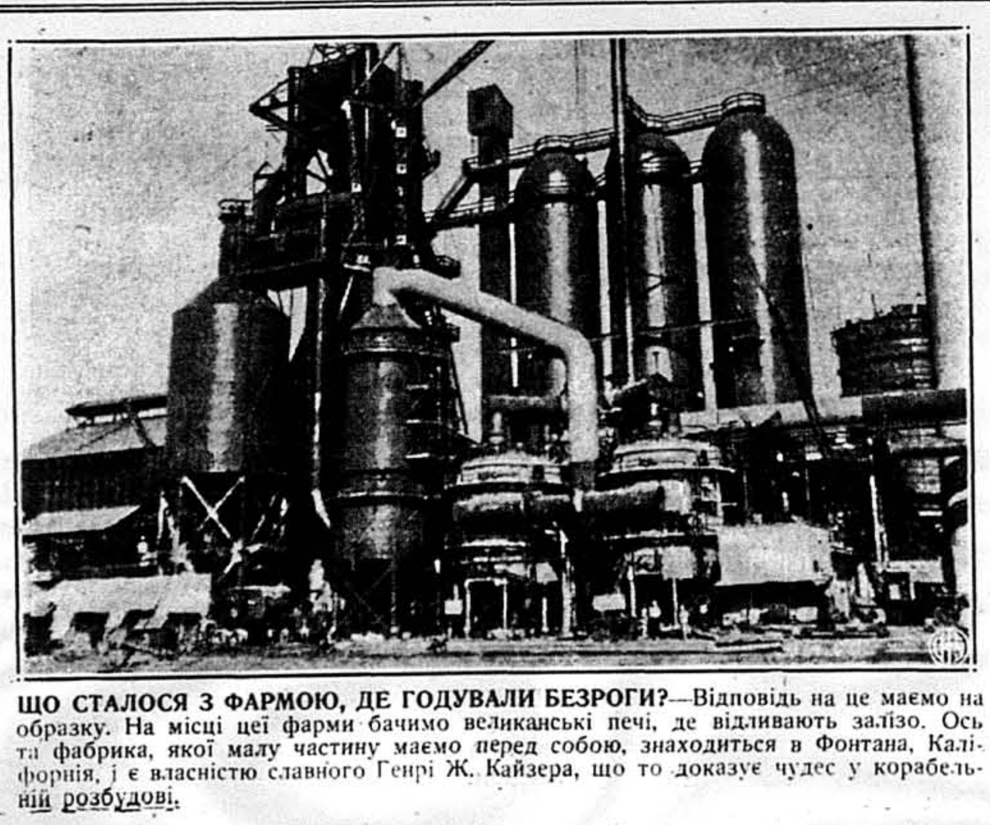
ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

HEMPSTEAD, L. I. — The regular monthly meeting of Branch 327 will be held on Friday, January 15, at 7 P. M. sharp, at the St. Michael's Ukrainian Church Hall. We urge that all members make a record of their war bonds purchases giving serial numbers and amounts of each ane bring it with them at this meeting. This information will be sent to the Ukrainian National Assn. as they wish to make a survey to determine what percentage the Ukrainian people are aiding the United States in the war effort. — M. Domitryshyn, Pres.; Wm. Duschenchuk, Sec.

КАРНЕҐІ, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 384, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. січня, в год. 2. пополудні, в церковній галі. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів, щоби кожний приніс спис, за яку суму вже до цього часу, не робить ріжниці де, закупив военних бондів. Цього потрібно У. Н. Союзови до річного підрахунку загальної суми закуплених досі У. Н. Союзом, його відділами і членами военних бондів. Хто з членів не може бути на згаданих зборах, нехай напише до секретаря на адресу: **Michael Leninsky, 658 Bell Ave., E. Carnegie, Pa. — М. Ленінський,** секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. січня, точно в годині 1. пополудні, під ч. 847 Норт Френклин ул. Річні збори, що були назначені в грудни, не відбулись, а відложено на місяць січень. Всі члени повинні прийти і вислухати звіту урядників і контрольорів. Член, котрий не прийде на ці збори, заплатить кару згідно зо статутом 1 дол. С. Чорномаз, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 16. січня, в год. 7:30 вечір, в гали У. Д. Горожанського Клюбу, 31-14 Ґренд Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членниць прийти на ті збори, бо є важні справи, які відносяться до кожного члена і членниці. Контр. комісія здасть справоздання за минулий рік. На річних зборах 19. грудня вибрано такий уряд на 1943 рік: М. Левицький, предс.; М. Ґалан, заст.; Н. Барнич, секр.; М. Беля, заст.; Гр. Василик, кас.; І. Підгірний, заст.; А. Дячук, Е. Кривень, М. Заровений, контр. комісія; Гр. Сенепько, Н. Табака, пані М. Якимінька, пані А. Пері, контр. хорих; І. Кубарик, капітан; І. Підгірний, І. Марко, хорунжі; Е. Кривень, В. Старшовський, директори до похорону. Е. Кривень, орґанізатор. Відділовий уряд просить всіх українців вступати в члени У. Н. Союзу і вписувати своїх дітей.
М. Левицький, предс.; Гр. Василик, кас.; Н. Барнич, секр.

ЩО СТАЛОСЯ З ФАРМОЮ, ДЕ ГОДУВАЛИ БЕЗРОГИ?—Відповідь на це маємо на образку. На місці цеї фарми бачимо великанські печі, де відливають залізо. Ось та фабрика, якої малу частину маємо перед собою, знаходиться в Фонтана, Каліфорнія, і є власністю славного Генрі Ж. Кайзера, що то доказує чудес у корабельній розбудові.

Жіноча Сторінка

На Харчеві Теми

Показується, що добровільне зменчення споживання мяса, яке завелося по цілому краю, відсуває щораз дальше потребу його урядового пайкування. Жінки-хазяйки вже до великої міри звикли обходитися при двох і пів фунта мяса на тиждень для кожного дорослого члена родини, а навіть показується, що в рільничих стейтах ще до війни ця скількість була багато менчою і мясних обмежень взагалі там не відчувають. Впровадження безмясних днів теж найшло у нас послух кращий, як цього сподівалися „згори". Отже карність на цьому відтинку вказує — не перший зрештою раз — що американський загал охоче поносить кожний рід обмеження, необхідного до успішного покінчення війни.

Але при цій нагоді звертається увагу жінкам, чи іншим особам, що стоять за кухнею, на одну важну справу. А саме, щоб вони „розтягали" обмежену скількість мясних продуктів, так, щоб з цього була якнайменша шкода для організму цих людей, що живуть на приладженій ними страві. Бо як ми, наприклад, замісць двох фунтів мяса, які зуживали денно у нашій кухни передше, купимо один і вимішаємо з фунтом картоплі, щоб на скількість дістати два фунти страви — зменшення якости мясної страви буде на половину менше, і настільки менше організм дістане потрібних складників, у які засобляє його мясо.

Такий спосіб плянування їжі та добирання харчевих складників мусів би по якімось часі проявитися обявами загального недоживлювання і фізичного вичерпання. Бо для здоровля людини, її сили та енергії треба ріжних хемічних субстанцій, що їх достарчає пожива. Вітаміни, протеіни, товщі та цілий ряд інших магічних імен складається на назву цього цілющого ліку, що його находить наше тіло у куску мяса, скибці хліба чи шклянці молока. Кожний рід поживи має свій питомий хемічний склад і після нього оцінюється його значіння для нашого організму. Ярина достарчає йому вітамін, бо цих у неї найбільше. — Мясо протеін, молоко товщів, солей і т. п. Коли говоримо про поживу, яка є добре підібраною (WELL BALANCED) — маємо на думці такий добір страв, щоб давав організмови кожного потрібного складника і у достаточній його скількости.

Але природа так розумно уладила, що помішала ці відживчі цінности у ріжних формах поживи, не наділюючи одних виключно одними, а інших другими. Немов дбаючи про це, щоб, коли людям забракне одного середника поживи — вони у царстві природи найшли заступчий продукт, що допоміг би вдержати людський рід перед загрозою фізичного знидіння та загибелі... Вправді мясо є найбагатшим джерелом незвичайно потрібних організмови протеін. Але крім мяса є теж інші роди поживи багаті в протеіни — і то звіринного, як теж ростинного походження. Пять яєць, сім унцій сира або дві кварти молока — кожне з них дає стільки протеін, як пів фунта чистого мяса. І саме нешкідливе для організму „розтягання" мяса полягає на цьому, щоб його лучити з яйцями, молоком чи сиром у такій скількости, щоб дістати з цього повновартісну страву.

Мож підсилювати якість зменшеної мясної страви також яринами чи іншими харчевими середниками, які є ростинного походження, а мають прикмети мяса. До цих належить: горох, фасоля, оріхи, кукурудза, риж макароні, спаґеті і подібні мучні продукти, хліб та бараболя. Соя — на думку знавців штуки відживлювання — є найбагатшим джерелом протеін у цій ґрупі харчів. Інші мають їх у меншій скількости і тому, щоб доповнити вартість зменшеної пайки мяса, треба споживати їх частіше і обильніше.

Для економічного використання зменшеної пайки мяса важним є теж спосіб його приладжування. Перш за все радять господиням закинути на час війни ці мясні страви, де мясо треба зразу зрумянити на сильнім огні, а опісля викінчувати при нижчій температурі. Хоч цей спосіб має свої добрі сторони, то проте мясо найбільше корчиться при ньому і тратить багато з цих цінних унцій, на яких тепер нам так залежить. Найбільш ощадний спосіб варення чи печення мяса це такий, коли держимо його у однаковій середній температурі, поки не готове.

Врешті остання наука у нашу сторону: не марнуймо ні куска з цього мяса, що остало з варення, чи печення, а стараймося злагодити з нього іншу теплу страву, додаючи котрісь з цих середників поживи, що мають протеіни. Способів на це багато, і коли сьогодня розкриємо якийнебудь американський щоденник на жіночій сторінці — подибаємо їх без ліку та з такими вказівками, що страва мусить вдатися кожній, навіть не дуже досвідченій куховарці.

Клявдія Олесницька.

КОМАНДУЄ АМЕРИКАНСЬКОЮ МОРСЬКОЮ СИЛОЮ НА ПАЦИФІКУ. — Воєнна служба завела адмірала Честера В. Німіца, команданта Американської Фльоти на Пацифіку, до морського заливу в Сан Франсіско. Цю нагоду використала його рідня, дружина адмірала і дочка, щоб його повитати. Рідня адмірала живе в Беркелі, Каліфорнія.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

Чоловіки за Рівну Заплату для Жінок

У Лоренсвилі під Питсбургом закрито оноді фабрики льокомотив підприємства Г. К. Портер Ко., бо коло 800 робітників цеї фабрики, що належать до юнії сталевих робітників при Конґресі Промислових Організацій („Сі-Ай-О"), вийшли на „дикий", себто їх власною юнією не признаний, страйк у справі робітничої заплати. Страйк цей дістав широчезний розголос у ґазетах краю не тому, що страйку не признала юнія, бо це досить часта появa, головно в нинішні воєнні часи, а тому, що тут робітники застрайкували за заплату робітниць.

Підприємство почало наймати робітниць на місце робітників які чотири місяці цьому. Тепер воно вже їх має 31. Вживають їх досі як інспекторок праці, а не до керування машин. З тих робітниць навіть половина не вийшла на страйк.

Урядники юнії кажуть, що страйку не санкціоновано, бо він вийшов спонтанічно, коли підприємство заявило, що буде платити жінкам по 55 центів за годину, або 17 і пів цента менше, ніж воно платить мужчинам. Робітники застрайкували, коли підприємство не захотіло платити робітницям такої самої заплати, яку платить робітникам. Є це отже властиво мужчинський страйк за піднесення жіночої заплати.

Роля юнії в цій справі не менше цікава ще й тому, що контракт між юнією й підприємством не постановляє нічого про заплату для жінок. Речники юнії одначе кажуть, що якийсь час тому підприємство зробило устний контракт з юнією, і в ньому зобовязалося платити жінкам по 72 і пів цента за годину праці підчас 60-дневої проби, а потім давати їм „правильну" заплату, якщо їх робота покажеться вдоволяючою.

Як це звичайно тепер буває, уряд вмішався в страйк. Федеральний комісар посередництва влаштував стрічу з юнійним комітетом і на цій стрічі зажадав скликання зборів юнії для розгляду справи з наміром покінчення цеї перерви праці, викликаної страйком.

Урядники підприємства знову, як звичайно, станули на становищі, що страйкарі мають вертатися до праці, поки справа буде вирішена; доперва по повороті до праці мали би робітники винести справу на правильну дорогу, якою полагоджується жалоби робітників. Цим разом і представники юнії кажуть, що вони зо свого боку пробували переконати робітників так поступати. Та робітники видно воліли страйкувати в обороні рівної заплати для робітників обох полів.

НАРОДИЛАСЬ ДИТИНА В ПОТЯЗІ.

Пані Марія Басараба, жінка фармера з околиці Фішер Бренч, Канада, їхала залізницею до Винніпеґу і в половині дороги близько Інвуд народився її гарний синок. Пасажирка, пані Р. Гот, з Четфілд, заступила акушерку. Кондуктор зателеґрафував по амбулянс, але коли приїхали до Винніпеґу, то мусіли переконувати матір, щоби не йшла пішки зі стації і щоби взяла трамвай до дому приятеля на вулиці Александер. Про шпиталь вона і думати не хотіла.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — На річних зборах Тов. Запорозька Січ, від. 342, що відбулись 1. січня, вибрано такий уряд на 1943 рік: І. Савчак, пр.; П. Ковенський, заст.; І. Маркович, секр.; Гр. Гайдук, заст.; К. Миньо, кас.; А. Скоципець, заст.; П. Білінський, Д. Зазворський і П. Вуй, контрольори; Я. Бартко, А. Гамадик і І. Сокальський, дозорці хорих; В. Лещак, кошовий; В. Гадипяк, хорунжий; В. Бобенчак, господар галі. Збори мають відбуватись в трету неділю по першім, в галі церковній, в годині 2. пополудні. Перші місячні збори відбудуться в неділю, 17. січня. Пригадуємо всім членам, щоби принесли свій рахінок за скільки кожний член закупив воєнних бондів. Цего треба для У. Н. Союзу. — І. Савчак, предс.; К. Миньо, кас.; І. Маркович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах 2. січня вибрано такий уряд на 1943 рік: Й. Деревянка, предс.; С. Малярський, заст.; Т. Ніньовський, рек. секр.; П. Барила, заст.; Гр. Стефанишин, фін. секр.; П. Васильків, заст.; С. Лотоцький, кас.; В. Кажух, заст.; П. Барила, П. Васильків і Т. Ніньовський, контр. книжок; М. Охніцький, В. Кожух і Й. Свачій, контр. хорих; П. Зюбрицький, простіс; М. Охніцький. П. Драбик, хорунжі. Наступні збори відбудуться в суботу, 16. січня, в годині 8. ввечір, під ч. 28 Іст 7. вул. Збори будуть відбуватись у кожну третю суботу в місяці. — Т. Ніньовський, секр., 162E. 7 St., New Yorз City.

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союзу, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться 17. січня в годині 1. пополудні в гали 2545 Іст 33. вулиця. Просимо членів прийти на ці збори, бо іще є деякі справи неполагоджені. — М. Шемичик, секр.

АКРОН, О. — **Річні збори** Бр. Сош. св. Духа, від. 295, відбудуться в неділю, 17. січня, в год. 1:30 пополудні, в гали церковній, на розі ул. Вашингтон і Абел. Обовязком всіх членів є явитися на ці збори. — О. Ценко, предс.; М. Петруха, кас.; В. Пулк, секр.

ФРІЛЕНД, ПА. — Бр. св. Петра й Павла, від. 429, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 17. січня, в церковній гали, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір нового уряду на 1943 рік. — І. Шпак, предс.; І. Перковський, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — На річних зборах Бр. св. Володимира, від. 323, що відбулись 20. грудня, вибрано такий уряд на 1943 рік: Дмитро Яремко, предс.; Василь Феден, кас.; Дмитро Кархут, секр. Збори мають відбуватися в трету неділю по першім під ч. 38 Савт 5. вулиця. — Дмитро Кархут, секр.

СИМПСОН, ПА. — **Річні збори** Бр. св. Василія, від. 43, відбудуться в неділю, 17. січня, в год. 2, в домі Григорія Коваля. На тих зборах буде справоздання урядників за рік 1942. Кожний член повинен обовязково явитися на цих зборах і вирівнати свої належитости. — Андрій Делман, предс.; Григорій Коваль, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — На річних зборах Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, що відбулися 20. грудня, ухвалено, що секретар не має права ходити по домах і колектувати гроші від членів. Кожний член має сам заплатити вкладку найдальше до 25. кожного місяця. Коли буде суспендований і схоче назад вступити, має заплатити 25 ц. кари. На 1943. рік вибрано такий уряд: Лука Білик, предс.; Василь Тупиця, кас.; Ілля Гаврилик, рек. секр.; Петро Костюк, фін. секр.; Михайло Семчишин, Стефан Гасюк, контр. комісія. — Петро Костюк, секр., 12251 Saugaman St., Chicago, Ill.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — На річних зборах Сестр. ім. Ольги Басарабової, від. 47, що відбулися 3. січня, вибрано такий уряд на 1943 рік: Іванна Малиновська, предс.; Анастасія Паламар, секр.; Марія Віхоть, заст.; Марія Віхоть (мол.), кас.; Анна Мандрига, заст.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбудуться в четвер, 14. січня, в Нар. Домі, 831 Джозеф Евеню, в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. Контр. комісія здасть справоздання за минулих 6 місяців. Уряд на 1943 рік є такий: П. Ковтун, гол.; С. Ґереґа, заст.; В. Іванців, секр.; Я. Пригода, заст.; Д. Скорохода, кас.; П. Коковський, заст.; контр. комісія: Н. Кучмій, Т. Олексин, Т. Кучмій; надзирателі хорих: І. Паснак, М. Юрків, М. Скорохода; прапорчики: Н. Стрілець, М. Лапчак; начальники стягу: В. Гнатків, В. Скробач; господар Я. Панчишин. — В. Іванців, секр.

ТАРЗАН, ч. 697. Нещастя.

В хвилині, як лев скочив на Тарзана, той немов мигавка підскочив у гору і лев пробіг попід нього. Тарзан знайшовся поза колом львів.

Але на тім не закінчилось. Бо льви скоро зорієнтувались і пустились за ним. Почались розпучливі перегони на смерть і життя.

Можливо, що Тарзан був би врятувався з того нещастя втечею, якщоб не спіткнуло його інше нещастя: він зашпотався і впав.

Льви підбігли до нього, але боялись прямо на нього нападати, підозріваючи що це засідка. Вони почали наново, немов вояки, його довкола обходити.